

La fotografia publicada como representaci3n de los cambios y las continuidades en la cultura escolar (1900-1970) EDU2014-52498-C2-2-P

Francisca Comas Rubi (IP), Bernat Sureda Garcia (IP), Xavier Motilla Salas, Sara Gonz1lez G3mez, Avelina Miquel Lara, Llorenç Gelabert Gual, Gabriel Barcel3 Bauz1
Grup d'Estudis d'Hist3ria de l'Educaci3 (IRIE-UIB)
Programa Estatal de Recerca Cientifica i T3cnica d'Excel·l3ncia 2013-2016. Convocat3ria 2014.

Irie (GEDHE)

UIB-GOIB
Institut de Recerca
i Innovaci3 Educativa

Grup d'Estudis d'Hist3ria de l'Educaci3

Des de l'any 2007 els membres del Grup d'Estudis d'Hist3ria de l'Educaci3 treballem en la localitzaci3, conservaci3 i an1lisi de fotografies de tem1tica educativa En aquesta l3nia hem desenvolupat tres projectes de recerca finançats amb fons p3blics: *Cambios y continuidades en educaci3n a trav3s de la imagen: una mirada distinta sobre el proceso de renovaci3n educativa. El caso de Baleares (1900-1939)* (HUM2007-61420); *Inventario y estudio de las colecciones de fuentes fotogr1ficas para la historia de la educaci3n en Mallorca (1939-1990)* (EDU2011-23831); i *La fotografia publicada como representaci3n de los cambios y las continuidades en la cultura escolar (1900-1970)* (EDU2014-52498-C2-2-P), aquest darrer executat entre 2015 i 2017 en coordinaci3 amb la Universitat d'Alcal1 de Henares. Considerem que les fotografies no s3n mai un reflex objectiu del passat, aix3 no obstant, ofereixen, codificades en discursos iconogr1fics interpretatius, informaci3 espec3fica i/o complement1ria per al coneixement de la cultura o cultures escolars. La imatge fotogr1fica publicada, sobretot la relacionada amb el m3n escolar, evidencia en molts casos una intenci3 molt m3s propagand3stica que no documental. Es pret3n mostrar m3s una escola idealitzada que no pas la veritable i quotidiana, cosa que amplia la perspectiva d'an1lisi cap a l'estudi de com s'han anat configurant diferents cultures escolars al llarg del segle XX.

OBJECTIUS

- 1. Localitzar, analitzar i comparar fotografies escolars del per3ode objecte d'estudi a trav3s de publicacions il·lustrades de difusi3 estatal, establint g3neres i subg3neres segons tem1tiques, interessos, etc.
- 2. Aportar elements i categories d'an1lisi de les fotografies amb l'objectiu de generar nous i/o complementaris coneixements metodol3gics i historiogr1fics a partir dels resultats de la investigaci3.

OBJECTIUS

- 3. Generar i divulgar nous i/o complementaris coneixements hist3rics sobre l'evoluci3 de la cultura escolar a Espanya a trav3s de la construcci3 i difusi3 de discursos iconogr1fics.
- 4. Contribuir a conscienciar sobre la import1ncia de la conservaci3 i identificaci3 de les fotografies, el seu valor did1ctic i patrimonial.
- 5. Promoure la transfer3ncia de coneixements a nivell social i/o institucional, que puguin tenir incid3ncia en el teixit productiu i en concret en activitats empresarials relacionades amb els productes culturals.

DIFUSI3

- COMAS RUBI, F. (2015) «El retrato de recuerdo escolar, fuente hist3rica y bien patrimonial», COLMENAR, C.; RABAZAS, T. *Mem3ria de la educaci3n. El legado pedag3gico de Julio Ruiz Berrio*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2015.pp. 327-337.
- GONZ1LEZ G3MEZ, S.; COMAS RUBI, F. (2016) «Fotografia y construcci3n de la memoria escolar», *History of Education & Children's Literature*, 11, 1, 215-236.
- GONZ1LEZ G3MEZ, S.; MOTILLA SALAS, X. (2016) «La fotografia postmortem infantil y su papel en la evocaci3n del recuerdo y la memoria», GONZ1LEZ G3MEZ, S.; P3REZ MIRANDA, I.; G3MEZ S1NCHEZ, A. M1. (Eds.), *Mors certa, hora incerta. Tradiciones, representaciones y educaci3n ante la muerte*. Salamanca: Fahrenhouse, 2016, pp. 39-65
- BARCEL3 BAUZ1, G.; COMAS RUBI, F.; SUREDA GARCIA, B. (2016) «Abriendo la caja negra: la escuela p3blica espa1ola de postguerra», *Revista de Educaci3n*, 371, 61-82.
- GELABERT GUAL, LI. (2016) «M1sica Viva: un proyecto integral a partir del canto colectivo», *DEDICA, Revista de Educaç1o e Humanidades*, 9, 247-261.
- SUREDA GARCIA, B.; COMAS RUBI, F. (2016) «1lbum photographique scolaire, histoire et configuration de l'identit3 des 3tablissements scolaires: le cas du coll3ge Sant Josep Obrer de Palma», *Encounters in Theory and History of Education*, 17, 119-140.
- BARCEL3 BAUZ1, G. (2016) «Photography and school culture in post-war Spain (1939-1945). A look at Majorca». *Encounters in Theory and History of Education*, 17, 93-118.
- GONZ1LEZ G3MEZ, S.; SUREDA GARCIA, B. (2017) «Discurso pedag3gico y defensa del magisterio en Rufino Carpena Montesinos», *Hist3ria da Educaç1o*, 21 (51), 229-251.
- BARCEL3 BAUZ1, G., MOLL BAGUR, S.; SUREDA GARCIA, B. (2017). «La escuela privada religiosa en Mallorca durante la postguerra. Cultura y pr1ctica escolar», *History of Education & Children's Literature*, XII, 2, 191-212.
- SUREDA GARCIA, B.; COMAS RUBI, F., MOTILLA SALAS, X.; GONZ1LEZ G3MEZ, S. BARCEL3 BAUZ1, G. (2017) *Les fonts fotogr1fiques en la historia de l'educaci3*. Palma de Mallorca, Leonard Muntaner editor.
- GONZ1LEZ G3MEZ, S.; SUREDA GARCIA, B.; COMAS RUBI, F. (2017) «La renovaci3n escolar del Ayuntamiento de Barcelona y su difusi3n fotogr1fica (1908-1936)». *Revista Espa1ola de Pedagogia*, 75 (268), 519-539
- BARCEL3 BAUZ1, G., COMAS RUBI, F.; DEL POZO ANDR3S, M. M. (2018). «La pr1ctica escolar durante los primeros a1os del Franquismo», *Hist3ria da Educaç1o* [acceptat, en premsa]
- MIQUEL LARA, A.; COMAS RUBI, F. (2018) «Social and Educational Modernisation in Spain: The Work of Segell Pro Inf1ncia in Catalonia (1934-1938)», *Paedagogica Historica*. [acceptat, en premsa]
- SUREDA GARCIA, B.; MARTIARENA, M.A. (2018) «La fotografia en los or3genes de la difusi3n de los boy scouts al sur del Brasil y en Espa1a 1910-1930», *Historia y Memoria de la Educaci3n*, monogr1fico sobre Fotografia, Propaganda y Educaci3n [acceptat, en premsa].
- GONZ1LEZ G3MEZ, S.; MOTILLA SALAS, X. (2018) «Iconografia de la modernizaci3n educativa en Espa1a en el contexto de la Ley General de Educaci3n de 1970», *Historia y Memoria de la Educaci3n*, monogr1fico sobre Fotografia, Propaganda y Educaci3n [acceptat, en premsa].
- MIQUEL LARA, A.; COMAS RUBI, F. (2018) «Fotografia, escuela y propaganda durante la Guerra Civil, una aproximaci3n desde Nova Iberia», *Historia y Memoria de la Educaci3n*, monogr1fico sobre Fotografia, Propaganda y Educaci3n [acceptat, en premsa].
- MIQUEL LARA, A.; COMAS RUBI, F. (2018) «The War Child. Childhood photographed in the Republican military press during the Spanish Civil War (1936-39), *History of Education and Children's Literature*, Special Issue about "Images of the European Child". [acceptat, en premsa].
- GONZ1LEZ G3MEZ, S.; SUREDA GARCIA, B. (2018) «The healthy child. Photography and the promotion health awareness in schools in Barcelona (1909-1933)». *History of Education and Children's Literature*, Special Issue about "Images of the European Child". [acceptat, en premsa].

MONOGR1FICS COORDINATS EN EL MARC DEL PROJECTE

REVISTA: *Historia y Memoria de la Educaci3n*. T3TOL DEL MONOGR1FIC: *Fotografia, Propaganda y Educaci3n*
COORDINADORS: Francesca Comas Rubi i Mar1a del Mar del Pozo Andr3s

REVISTA: *History of Education and Children's Literature*. T3TOL: *Special Issue "Images of the European Child"*
COORDINADORS: Bernat Sureda i Mar1a del Mar del Pozo

TRANSFER3NCIA I INNOVACI3 DOCENT

PROJECTES D'INNOVACI3 DOCENT (IRIE_UIB)

Curs 2015-16 «Taller de l'historiador: entre fotografies escolars, records i mem3ria». Direcci3: Sara Gonz1lez.

Curs 2016-17 «Elaboraci3 d'una exposici3 sobre l'escola en el primer franquisme». Direcci3: Francisca Comas.

EXPOSICIONS

L'ESCOLA FRANQUISTA.
Inca, maig de 2017.
Alar3, desembre-gener de 2017
AMEIB-UIB

SEMINARIS

Seminari internacional *Fotografia, propaganda i educaci3n*, Palma de Mallorca, setembre de 2016.

